

<https://interscience.uz/>

ISSN 2181-1709 (P)

ISSN 2181-1717 (E)

SJIF: 3.805 (2021)

2023/6

**TA'LIM VA
INNOVATION
TADQIQOTLAR**

**ОБРАЗОВАНИЕ И
ИННОВАЦИОННЫЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ**

**EDUCATION AND
INNOVATIVE
RESEARCH**

TA'LIM VA INNOVATSION TADQIQOTLAR
ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
EDUCATION AND INNOVATIVE RESEARCH

<p>Muassis: Buxoro davlat universiteti Fan va ta'lim MChJ</p> <p>Bosh muharrir: Ma'murov Bahodir Baxshullayevich</p> <p>Jamoatchilik kengashi raisi: Xamidov Obidjon Xafizovich, Buxoro davlat universiteti rektori</p> <p>Tahririyat kengashi raisi: Maxmudov Mels Hasanovich</p> <p>Mas'ul kotib: Akramova Gulbahor Renatovna</p> <p>Texnik muxarrir: Davronov Ismoil Ergashevich</p> <p>Tahririyat manzili: Buxoro shahar, Q.Murtazoyev ko'chasi, 16-uy</p> <p>Telefon: +998(90)744-00-22</p> <p>E-mail: eirjurnal2020@gmail.com</p> <p>Jurnalning elektron sayti: www.interscience.uz</p> <p>Jurnal OAK Rayosatining 2021 yil 30 sentyabrdagi 306/6-son Qarori bilan PEDAGOGIKA, PSIXOLOGIYA, FILOLOGIYA, TARIX FANLARI bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ruyxatiga kiritilgan</p> <p>Bosishga ruxsat etildi: 28.02.2023 y. Qog'oz bichimi 60x84 1/8. b/t.12,5. Buyurtma raqami 1.23 «FAN VA TA'LIM» nashriyotida chop etildi. Buxoro shahar</p> <p>Jurnal 28.07.2021 yilda 9305 raqami bilan O'zbekiston Ommaviy axborot vositalari davlat ro'yxatidan o'tgan</p> <p>Jurnal 2020 yilda tashkil topdi va 2 oyda 1 marta chop etildi. 2021 yil noyabr oyidan boshlab har oyda 1 marta o'zbek, rus va ingliz tillarida chop etiladi</p> <p>«Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar» xalqaro ilmiy-metodik jurnalidan ko'chirib bosish tahririyatning roziligi bilan amalga oshiriladi</p> <p>Maqolada keltirilgan faktlarning to'g'riligi uchun muallif mas'uldir</p>	07.00.00 – TARIX FANLARI	
	Aymatova Z. G'. XIX asrda O'Rta Osiyo musulmonlarining haj ziyorati	7
	Baymatov A. K. O'zbekistonda uy-joy siyosatining milliy modelini yaratish omillari	10
	Boltayev B. B. Yong'in xavfsizligi tarixi (targ'ibot markazi muzeyi misolida)	13
	Khamdamova S. S. Philosophical-educational notions at the literature of central asia in 19-20 centuries (on the example of Mahmudhoja Behbudiy)	18
	Koshanov B. A. Qoraqalpog'iston davlat arbobi qallibek kamalov	22
	Norqo'chqarov X. E. Afg'oniston o'zbeklarida o'zbek tilining holati va hududiy-dealektik tafovutlar: tarixiy yondoshuv (XX asr – XXI asr boshlari)	26
	Ochilov I. Xorazm vohasi aholising turmush tarzidagi qadimiy diniy e'tiqodlar izlari	31
	Orziyev M. Z. XX asrning 70-80 yillarida O'zbekistonning Angola va Mozambik bilan munosabatlari xususida...	35
	Qudratov Sh.Yo. Buxoro amirligi tasarrufidagi bozorlar va savdo markazlari faoliyatiga doir ayrim mulohazalar	39
	Usmonov B. B. O'zbekiston va tojikiston o'rtasidagi iqtisodiy sohadagi hamkorlik aloqalarining rivojlanishi	42
	Назаров О. М. Усиление хлопковой монополии в сурхандарьинской области и его социально-экономические последствия	45
	10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
Amonov U. S. Ustoz duosin olgan Ustoz	49	
Арипова Х. А. Особенности функционирования ключевых мотивов в романах дины рубиной «почерк леонардо» и «синдром петрушки»	51	
Болтаева М. Ш. Инновационные методы преподавания русского языка и литературы	54	
Israilova D. A. The role of Fairy tales in teaching English language and values to preschool children	58	
Rejapov I. O. Son komponentli frazeologik birliklarning milliy- madaniy o'ziga xosliklari	62	
Soberova M. O'Tkir Hoshimovning "Ikki eshik orasi" romanida o'qituvchi obraziga chizgilar va davr talqini	67	

TA'LIM VA INNOVATSION TADQIQOTLAR

JAMOATCHILIK KENGASHI A'ZOLARI

- Djurayev Risboy Haydarovich*, pedagogika fanlari doktori, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi akademigi
Shamsutdinov Rustambek Temirovich, Andijon davlat universiteti professori, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat hodimi, tarix fanlari doktori
Majidov Inom Urushevich, texnika fanlari doktori, professor. O'zbekiston milliy universiteti.
Olimov Qahramon Tanzilovich, pedagogika fanlari doktori, professor. A.I.Gersen nomidagi Rossiya davlat pedagogika universiteti Toshkent filiali
Tadjixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor
Musurmonova Oyniso, pedagogika fanlari doktori, professor
Safarova Rohat G'aybulloyevna, pedagogika fanlari doktori, professor; T.N.Qori-Niyoziy nomidagi O'zbekiston pedagogika fanlari ilmiy tadqiqot instituti.
Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor. O'zbekiston jaxon tillari universiteti

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI XORIJ OLIMLARI

- Artamonova Yekaterina Iosifovna*, pedagogika fanlari doktori, professor, Moskva davlat pedagogika universiteti, Xalqaro pedagogika fanlari akademiyasining prezidenti
Yemelyanova Irina Yevgenyevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Janubiy-ural davlat ijtimoiy-pedagogika universiteti. Rossiya
Kuzmenko Galina Anatolevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Moskva davlat pedagogika universiteti, Jismoniy tarbiya, sport va salomatlik instituti
Safaraliyev Bozor Safaraliyevich, pedagogika fanlari doktori, professor. Chelyabinsk davlat akademiyasi
Kulshov Vladimir Vasilevich, pedagogika fanlari doktori, professor. Davlat iqtisodiyot va texnologiya universiteti prorektori, Krivoy Rog, Ukraina
Lazarenko Irina Rudolfovna, pedagogika fanlari doktori, professor. Altay davlat pedagogika universiteti rektori, Rossiya
Filippova Oksana Gennadevna, pedagogika fanlari doktori, professor. Janubiy-ural davlat ijtimoiy-pedagogika universiteti. Rossiya
Xristo Kyuchukov, pedagogika fanlari doktori. Umumiy tilshunoslik va psixolingvistika professori. Berlin Erkin universiteti, Turkologiya instituti.
Xalqaro psixolingvistika va Sotsiolingvistika jurnali asoschisi va muharriri, Germaniya
Kumskov Mixail Ivanovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor. M.V. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti
Maksimenko Sergey Dmitriyevich, akademik, psixologiya fanlari doktori, professor. Ukraina Milliy pedagogika fanlari akademiyasining akademigi
Padalka Oleg Semenovich, pedagogika fanlari doktori, professor, M.P. Dragomanova nomidagi pedagogika milliy universiteti, Ukraina
Hazretali Tursun, tarix fanlari doktori, professor. Xoja Ahmad Yassaviy nomidagi xalqaro qozoq-turk universiteti professori
Mamedova Irada, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent, Ozarbayjon Milliy akademiyasi Tarix instituti bo'lim boshlig'i
Timur Xo'jaog'li, tilshunos va adabiyotshunos olim. Michigan universiteti professori (AQSh)
Nurettin Hatunoglu Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü (Turkiya)
Mulldjanov Sayfullo Kuchakovich, tarix fanlari doktori, professor. Tojikiston milliy universiteti
Gushko Sergey Vladimirovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Davlat iqtisodiyot va texnologiya universiteti prorektori, Krivoy Rog, Ukraina

O'ZBEKISTON OLIMLARI

TARIX FANLARI

- Inoyatov Sulaymon Inoyatovich*, tarix fanlari doktori, professor. Buxoro davlat universiteti
Rajabov Qahramon Kenjayevich, tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Fanlar akademiyasi Tarix instituti yetakchi ilmiy xodimi
Rashidov Oybek Rasulovich, tarix fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI

- Madjidova Ra'no Urishevna*, filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti
Sharipova Laylo Frunzeyevna, filologiya fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti
Nigmatova Lolaxon Xamidovna, filologiya fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti
Yusupova Hilola O'ktamovna, filologiya fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro muhandislik-texnologiya instituti
Ro'ziyeva Mohichehra Yoqubovna, filologiya fanlari bo'yicha falsafa do'ntori (PhD), dotsent. Buxoro davlat universiteti

PEDAGOGIKA FANLARI

- Tolipov O'tkir Qarshiyevich*, pedagogika fanlari doktori, professor. Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti.
Olimov Shirinboj Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor. Buxoro davlat universiteti
Jo'rayev Husniddin Oltinboevich, pedagogika fanlari doktori, dotsent. Buxoro davlat universiteti
Tilavova Matlab Muxammadovna, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat universiteti
Sohibov Akram Rustamovich, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Qarshi davlat universiteti
Umarov Buxshullo Jo'rayevich, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat universiteti
Hasanova Gulnoz Qosimovna, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent. Buxoro davlat universiteti
Inoyatov Abdullo Shodiyevich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dotsent. Buxoro davlat universiteti

PSIXOLOGIYA FANLARI

- Umarov Buxriddin Mingbayevich*, psixologiya fanlari doktori, professor. Toshkent davlat pedagogika universiteti
Bafayev Muxiddin Muxammadovich, psixologiya fanlari buyicha falsafa doktori (PhD). Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti

IQTISODIYOT FANLARI

- Kurolov Kobuljon Kulmanovich*, iqtisodiyot fanlari doktori, professor. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi direktori
Mamanazarov Abdulkakim Bozorovich, iqtisodiyot fanlari fan nomzodi, dotsent. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti Toshkent filiali

FALSAFA FANLARI

- Namozov Bobir Bahriyevich*, falsafa fanlari doktori (DSc). Buxoro davlat universiteti

SIYOSIY FANLAR

- Jumayev Rustam G'aniyevich*, siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent. Buxoro davlat universiteti

BIOLOGIYA FANLARI

- Artikova Hafiza To'yurodovna*, biologiya fanlari doktori, dotsent. Buxoro davlat universiteti

ОБРАЗОВАНИЕ И ИННОВАЦИОННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ**ЧЛЕНЫ ОБЩЕСТВЕННОГО СОВЕТА**

Джусраев Рисбой Хайдарович, доктор педагогических наук, академик АН РУз
Шамсутдинов Рустамбек Темирович, профессор Андijanского государственного университета, заслуженный работник культуры Узбекистана, доктор исторических наук
Мажидов Ином Урушев, доктор технических наук, профессор, Национальный университет Узбекистана им. Мирзо Улугбека
Олимов Кахрамон Танзилевич, доктор педагогических наук, профессор. Ташкентский филиал Российского государственного педагогического университета имени А.И. Герцена
Таджиходжаев Зокирхужа Абдусатторович, доктор технических наук, профессор
Мусурмонова Ойнисо, доктор педагогической наук, профессор
Сафарова Рохат Гайбуллоевна, доктор педагогических наук, профессор, Узбекский научно-исследовательский институт педагогических наук имени Т. Н. Кори-Ниязи
Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор, Узбекский государственный университет мировых языков

**РЕДАКЦИОННО-ИЗДАТЕЛЬСКИЙ СОВЕТ
ЗАРУБЕЖНЫЕ УЧЕНЫЕ**

Артамонова Екатерина Иосифовна, доктор педагогических наук, профессор, Московского государственного педагогического университета. Президент Международной академии педагогических наук
Емельянова Ирина Евгеньевна, доктор педагогических наук, профессор, Южно-уральский государственный гуманитарно-педагогический университет. Россия
Кузьменко Галина Анатольевна, доктор педагогических наук, профессор. Московский государственный педагогический университет, Институт физической культуры, спорта и здоровья
Сафаралиев Бозор Сафаралиевич, доктор педагогических наук, профессор кафедры социально-культурной деятельности Челябинской государственной академии
Кулишов Владимир Васильевич, доктор педагогических наук, профессор. Государственный университет экономики и технологий, Кривой Рог, Украина
Лазаренко Ирина Рудольфовна, доктор педагогических наук, профессор. Ректор Алтайского государственного педагогического университета, Россия
Филлипова Оксана Геннадьевна, доктор педагогических наук, профессор. Южно-уральский государственный гуманитарно-педагогический университет. Россия
Христо Кючук, доктор педагогических наук. Профессор общего языкознания и психолингвистики. Свободный университет Берлина, Институт тюркологии. Редактор Международного журнала психолингвистики и социолингвистики, Германия
Кумсков Михаил Иванович, доктор физико-математических наук, профессор Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова
Максименко Сергей Дмитриевич, академик, доктор психологических наук, профессор. Академик Национальной академии педагогических наук Украины
Падалка Олег Семенович, доктор педагогических наук, профессор, Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова, Украина
Хазретали Турсун, доктор исторических наук, профессор Международного казахско-турецкого университета имени Ходжи Ахмада Яссави
Мамедова Ирада, PhD по историческим наукам, доцент, заведующий институтом истории Национальной Академии Азербайджана
Тимур Хужагули, лингвист и литературовед. Профессор Мичиганского университета (США)
Nurettin Hatipoğlu, Assoc. доктор, университет Зонгулдак Бюлент Эджевит, факультет искусств и наук, исторический факультет (Турция)
Муллоджанов Сайфулло Кучакович, доктор исторических наук, профессор. Национальный университет Таджикистана
Гушко Сергей Владимирович, доктор экономических наук, профессор, проректор Государственного экономико-технологического университета, Кривой Рог, Украина

УЧЕНЫЕ УЗБЕКИСТАНА**История**

Иноятов Сулаймон Иноятович, доктор исторических наук, профессор. Бухарский государственный университет
Раджабов Кахрамон Кенжаевич, доктор исторических наук, профессор, ведущий научный сотрудник Института истории Академии наук Узбекистана
Ойбек Расулович Рашидов, доктор исторических наук. Бухарский государственный университет

Филология

Маджидова Рано Уришевна, доктор филологических наук, профессор, Узбекский государственный университет мировых языков
Шарипова Лайло Фрунзеевна, доктор филологических наук. Бухарский государственный университет
Нигматова Лолахан Хамидовна, доктор филологических наук. Бухарский государственный университет
Юсупова Хилола Уктамовна, кандидат филологических наук, доцент. Бухарский инженерно-технологический институт
Рузиева Мохичехра Якубовна, доктор философских наук, доцент. Бухарский государственный университет

Педагогика

Толипов Уткир Каршиевич, доктор педагогических наук, профессор. Ташкентский государственный педагогический университет имени Низами.
Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор. Бухарский государственный университет
Джусраев Хуснидин Олтинбаевич, доктор педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Тилова Матлаб Мухаммадовна, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Дилова Наргиза Гайбуллаевна, PhD по педагогическим наукам, доцент. Бухарский государственный университет
Сохибов Акрам Рустамович, кандидат педагогических наук, доцент. Каршинский государственный университет
Умаров Бахирулло Джусраевич, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Хасанова Гулноз Касимовна, кандидат педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет
Иноятов Абдулло Шодиевич, доктор философских наук (PhD) в области педагогических наук, доцент. Бухарский государственный университет

Психология

Умаров Бахридин Мингбаевич, доктор психологических наук, профессор. Ташкентский государственный педагогический университет
Бафиев Мухиддин Мухаммадович, PhD по психологическим наукам. Ташкентский государственный педагогический университет имени Низами

Экономика

Куролов Кобулжон Кулманович, доктор экономических наук, профессор. Директор сетевого центра переподготовки и повышения квалификации педагогов Ташкентского государственного технического университета имени Ислама Каримова
Маманазаров Абдурахим Бозорович, кандидат экономических наук, доцент. Ташкентский филиал Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова

Философия

Намозов Бобир Багриевич, доктор философских наук. Бухарский государственный университет
Политика
Джумаев Рустам Ганиевич, доктор философии (PhD) по политическим наукам, доцент. Бухарский государственный университет

Биология

Артикова Хафиза Тоймуродовна, доктор биологических наук, доцент. Бухарский государственный университет

YONG‘IN XAVFSIZLIGI TARIXI (TARG‘IBOT MARKAZI MUZEYI MISOLIDA)

Boltayev Bobir Baxtiyorovich,

Buxoro davlat universiteti, Arxeologiya va Buxoro tarixi kafedrası katta o‘qituvchisi

Annotasiya: Ushbu maqolada yong‘in xavfsizligi xizmati sohasining shakllanishi va uning rivojlanish bosqichlari xronologik ketma-ketlik asosida yoritib berishga harakat qilingan. Bundan tashqari ushbu soha vakillarining mashaqqatli va sharaflı kasbi haqidagi ma‘lumotlar va manbalar O‘zbekiston Respublikasi Favqulodda Vaziyatlar Vazirligi Buxoro viloyati Yong‘in xavfsizligi boshqarmasi targ‘ibot markazi muzeyida mavjudligi bayon qilingan.

Kalit so‘zlar: Dekret, brandmeysterlar, komanda, nizom, yong‘indan saqlash, zilzila, muzey, ekspozitsiya, general-mayor, aviasozlar.

ИСТОРИЯ ПОЖАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ (НА ПРИМЕРЕ МУЗЕЯ АГИТЦЕНТРА)

Болтаев Бобир Бахтиёрович,

Бухарский государственный университет,

Старший преподаватель кафедры Археологии и истории Бухары

Аннотация: В данной статье предпринята попытка объяснить формирование сферы службы пожарной безопасности и этапы ее развития исходя из хронологической последовательности. Кроме того, информация и ресурсы о непростой и почетной профессии представителей этой сферы доступны в музее пропагандистского центра управления пожарной безопасности МЧС Республики Узбекистан Бухарской области.

Ключевые слова: Указ, брендмастера, командование, устав, противопожарная защита, землетрясение, музей, экспозиция, генерал-майор, авиационные инженеры.

THE HISTORY OF FIRE SAFETY (ON THE EXAMPLE OF THE MUSEUM OF THE PROPAGANDA CENTER)

Boltaev Bobir Bakhtiyorovich,

Bukhara State University, Senior Lecturer of the Department of Archeology and History of Bukhara

Annotation: This article attempts to explain the formation of the fire safety service and the stages of its development based on the chronological sequence. In addition, information and resources about the difficult and honorable profession of representatives of this sphere are available in the museum of the fire safety propaganda center of the Ministry of Emergency Situations of the Republic of Uzbekistan in the Bukhara region

Keywords: Decree, brand master, command, charter, fire protection, earthquake, museum, exposition, major general, aviation engineers.

Kirish: Islom dini o‘rta Osiyoga kirib kelgunga qadar odamlar Zardushtiylik diniga, ya‘ni uning asosi bo‘lmish olovga sig‘inganliklari tarixdan ma‘lum. Qadimda O‘rta osiyoda yashagan xalqlar uchun olov bemisl kuch-qudratga ega bo‘lgan va barcha marosimlar uning atrofida o‘tkazilib kelingan. O‘rta Osiyoda Islom dini joriy etila boshlangan davrlarda boshlab esa bu jarayon keskin o‘zgaradi. Olovda hech qanday ilohiy qudrat yo‘qligini bilgan kishilik jamiyati a‘zolari unga sig‘inishdan to‘xtab, faqatgina ro‘zg‘or ishlarida foydalana boshlaydilar. Afsuski, vaqti kelib odamzod olovdan yovuz maqsadlarga ham foydalana boshlaydi. Olov yovuz niyatli kishilarning himoya vositasigina emas, hujum qilish, o‘ldirish vositasiga ham aylana ulguradi. XII asr oxirlari XIII asr boshlarida dunyoni zabt etish maqsadlarida ulkan qo‘shin tuzib barcha mamlakatlari, xalqlar qatori O‘rta Osiyoga bostirib kirgan Chingizxon shaharlaru qishloqlar, qal‘alarga hujum paytida olovli paykonlardan keng foydalangan, bosib olingan joylarga o‘t qo‘ydirib, aholisini qilichdan o‘tkazishga buyruq bergan. Uning ko‘p sonli tish-tirnog‘igacha qurollangan qo‘shini 1220 yilning bahorida Buxoro shahri ustiga yurish qilib, uni 12 kecha-yu kunduz qamal qilgan, yondirib, kulini ko‘kka sovurgan shahar mudofachilarini esa ayovsiz qilichdan o‘tkazgan. Ko‘hna Samarqand shahrini egallash uchun olib borilgan janglarda ham olov Chingizxon va uning yovuz qo‘shinlari uchun katta kuch vositasi bo‘lib xizmat kilgan. Bunday bosqinchilik yurishlari haqida o‘z davrida muarrixlar tarixiy ma‘lumotlar qoldirganlar[1]. Haqiqatdan ham insoniyat asta-

sekinlik bilan o'zining g'arazli maqsadlarida olovdan tez-tez foydalana boshlagan. Qaysi bir harbiy to'qnashuvni biz misol qilmaylik, barchasi insoniyat qo'li bilan yaratilgan shaharu-qishloqlarning talofot ko'rishiga, vayrona bo'lishiga olib kelganligini alohida ta'kidlab o'tmoqchimiz. Shunday hollarda yong'inni jilovlay oladigan va uni bartaraf etadigan soha vakillariga ehtiyojning paydo bo'lishi natijasida yong'in xavfsizligini oldini olish va uni bartaraf etish xizmatining vujudga kelish tarixini yoritish bizning nazarimizda hozirgi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotgan emas.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Ushbu mavzuni keng qamrovli yoritish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi Qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qaror va Farmonlari, Matlyubov B.A. O'zbekistonda jamoat tartibi va xavfsizlikni ta'minlash tarixi (Ichki ishlar organlari misolida): Monografiya / - T.: O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi, 2021. – 648 b., Buxoro viloyati favqulotda vaziyatlar boshqarmasi yong'in xavfsizligi bo'limi muzeyida mavjud bo'lgan eksponatlar kitobi. Kazakov T. Kasbim faxrim. – Buxoro: "Buxoro" nashriyoti, 2018. – 222 b, kabi manbalar o'rganib tahlil qilindi va xulosalandi.

Tarixdan bizga ma'lumki, Turkistonda, uning ma'muriy markazi Toshkentda ham o't o'chirish jamoa (komanda)larining vujudga kelishi o'lkada sodir bo'lib turgan yong'inlar tufayli bo'lib, bu masalaga Chorizmning Turkistondagi ma'murlari jiddiy qarashga majbur bo'lganlar. Shunga ko'ra, Turkiston general-gubernatorligi ruxsati bilan 1897 yilda Toshkentda ruslardan iborat ilk ko'ngilli "Ozod o't o'chirish jamiyati" tashkil etilgan. Uning Nizomi 81 banddan iborat bo'lib, Toshkent shahar Dumasida bir necha marta ko'rib chiqilib, 1897 yil 15 mayda qabul qilingan. Maxsus o't o'chiruvchilar jamoalari tashkil etilishining o'ziga xos sabablaridan yana biri o'lkada paxta sanoatini kuchaytirish, zavodlar, ularni mablag' bilan ta'minlovchi banklarni tashkil etishga e'tibor kuchayganligi, bundan Chor hukumati manfaatdorligining oshganligidir. Chorizm davrida Turkistonda, jumladan Toshkent shahrida faoliyat olib borgan o't o'chiruvchilar "brandmeysterlar" deb atalib, ular ixtiyoriga suv to'ldirilgan bochkali ot-aravalar berib qo'yilgan. Modomiki, dunyo bo'yicha yong'in xavfsizligini ta'minlash hayotiy bosh masalalardan biriga aylanib borayotgan bir davrda, ya'ni XIX asrning oxirlari XX asr boshlarida Turkistondagina emas, chor rossiyasining o'zida ham yong'inga qarshi kurash ishiga sovuqqonlik ko'rsatilib kelingan. Albatta, yong'inga qarshi kurash, sodir bo'lgan yong'ini bartaraf etishning ilk texnika vositalari, ularga mas'ul kishilardan iborat jamoalar tarixi haqida uzoq fikr yuritish mumkin. Asosiy maqsadimiz esa respublikamiz yong'in xavfsizligi xizmatining olis o'tmishi va bugunini yoritish bo'lganligi bois ham tarixning ayrim sahifalariga yana bir karra to'xtalib o'tish e'tiborga molikdir deb o'ylaymiz. Ko'pgina soha xodimlari yong'in xavfsizligi xizmatining tashkil etilishi tarixi asosan 1918 yilda Rossiya Xalq komissarlari Soveti tomonidan qabul qilingan Yong'inga qarshi kurashda davlat choralari tashkil etish to'g'risida"gi Dekret bilan bog'liq, deyishadi. O'sha hujjat e'lon qlingach, yong'indan saqlash bo'limi va mazkur bo'lim kengashi tashkil etilib, uning zimmasiga yong'indan saqlash bo'limi va mazkur bo'lim kengashi tashkil etilib, uning zimmasiga yong'indan saqlash ishlarini olib borish va umumiy rahbarlik qilish vazifasi yuklatilgan edi. Respublika Davlat arxivida saqlanayotgan va yong'in xavfsizligi xizmati tarixiga oid ba'zi manbalarda 1917 yilda Toshkentda uncha katta bo'lmagan ikkitagina o't o'chirish jamoa (komanda)si bo'lganligi, ulardan biri shaharning eski shahar qismida, ikkinchi jamoa esa shaharning yangi qismida, ya'ni Gogol ko'chasida joylashganligi, uning a'zolari soni 40 nafardan iboratligi qayd qilib o'tilgan [2]. 1921 yilda esa Turkiston Respublikasi xalq komissarlari Sovetining "O't o'chiruvchilar komandalari shaxsiy tarkibini qizil Armiyaorti oziq-ovqatlar bilan ta'minlashga o'tkazish to'g'risida" qarori qabul qilingan, xuddi shu yili Toshkentda o't o'chiruvchi texniklarni tayyorlash kurslari tashkil etila boshlangan. Respublikaning ko'pgina shaharlari va qishloqlarida ozod o't o'chiruvchilar jamoalari tashkil etilib, o'lkada yong'indan saqlashni mustahkamlash maqsadlarida birmuncha imtiyozlar berilgan. Xuddi o'sha yili Turkiston Respublikasi Ichki ishlar Xalq komissarligida yong'indan saqlash bo'limi kommunal bo'limiga aylantirilgan edi. Bu bo'lim zimmasiga aholi uy-joylar ahvolini yaxshilash bilan birga yong'inni oldini olish, agarda u sodir bo'lsa, uni bartaraf etish vazifasi ham yuklatilgan edi. 1921 yil 19 martda bo'lib o'tgan yig'ilishda yong'in xavfsizligi xizmati faoliyati qoniqarsiz deb topilib, jiddiy tanqid ostiga olindi. Buning asosiy sababi qilib esa texnika vositalarining yetishmasligi hamda xodimlar malakasining juda pastligi ko'rsatib o'tildi. Yuqoridagi tanqidlardan xulosa qilish maqsadida:

1922 yil Toshkent shahar Sovetining qaroriga ko'ra Toshkentning Xadra maydoniga yaqin, sobiq Toshtram binosida 12 kishidan iborat bo'lgan o't o'chiruvchilar deposi tashkil etildi. Respublika sanoatiga ayni paytda zamonaviy o't o'chirish texnikalari, maxsus avtomashinalar kerak bo'lib qolgan edi. XX asrning 20-yillar oxirlari, 30-yillarning boshlarida Farg'ona, Marg'ilon va Buxoro shaharlarida dastlabki ipak mato ishlab chiqaruvchi fabrikalar ishlay

boshlagani, Andijonda neft qazib chiqarila boshlanganligi sanoatning bunday tarmoqlarini ot-aravali suv bochkasi bilan yong'inlardan muhofaza etish jismonan mumkin bo'lmay qolganligini ko'rsatdi. 1931 yilda ot-aravali o't o'chirish vositalari o'rnini texnika egallay boshladi. O'sha yili respublikaga Avstriya, Germaniya firmalari tomonidan ishlab chiqilgan dastakli o't o'chirish avtomashinalari Rossiya orqali olib kelina boshlandi. 1932 yil o'rtalarida o't o'chiruvchilar komandasiga ilk marta GAZ-AA rusumli bitta o't o'chirish avtomashinasi olib kelindi, bunday mashina yil oxiriga kelib ikkitaga yetdi. 1933 yilning 1 yanvarida Toshkent shahar Yong'indan saqlash bo'limi boshlig'i D.I.Kuzovkin tomonidan qismlarda kecha-yu kunduzi navbatchiliklar to'g'risida va harbiy bo'linmalardagi kabi o't o'chiruvchilarga harbiy nishon berilishi haqida buyruq chiqariladi [3]. 1934 yilning oktyabrda 3 ta yong'in stansiyasi qurilishi to'g'risida qaror qabul qilinadi. 1936 yilga kelib O'zbekistonda 1924 yilga nisbatan ikki marta ko'p 20 ta o't o'chirish jamoa (komanda)si bor edi. Komanda o'sha yillarda Toshkent shahar ijroiya qo'mitasi qaramog'ida bo'lib, 1936 yilda Respublika Ichki ishlar xalq komissarligi (NKVD) tasarrufiga o'tkazildi. 1938 yil 6 mayda SSSR Xalq Komissarlari Soveti qabul qilgan maxsus qarorda boshqa respublikalar qatori O'zbekistonda yong'in nazorati va yong'indan saqlashni kuchaytirish, yong'indan saqlashni qayta tashkil etish, shaharlardagi korxonalarda ishchi-xizmatchilardan iborat ko'ngilli o't o'chirish drujinalarini vujudga keltirish belgilab berilgan edi. Ikkinchi jahon urushi yillarida Toshkentda qayta tashkil etilgan va harbiylashtirilgan o't o'chirish bo'linmalari soni 12 taga yetkazildi, ularning 6 tasi Aviasozlar, Toshkent to'qimachilik kombinati, Toshkent qishloq xo'jaligi mashinasozligi, Kabel ishlab chiqarish korxonalarida edi. Ular turli yo'nalishdagi 30 ta yong'in o'chirish avtomobili bilan taminlangan edi. 1942 yilning 13 avgustidagi SSSR XKS qaroriga ko'ra davlat yong'in nazoratining vakolatlari yanada kengaytirilgan [4].

Xalq xo'jaligining barcha tarmoqlaridagi yong'in xavfsizligi uchun javobgarlik 1944 yilgacha V.B.Nikolayev, 1944-47 yillarda esa G.A.Antonov rahbarligidagi Yong'indan saqlash bo'limiga yuklatilgan va bu bo'lim harbiy qonun-qoidalarga muvofiq ish yuritib kelgan. Xizmat tizimidagi yangilanishlar dastlab D.M.Matveyev 1948-52 yillarda, so'ng S.T.Shabanov 1952-56 yillarda rahbarlik qilgan davrlarda ko'zga tashlana boshladi. Ular boshlagan texnika ta'minoti xizmat binolarini qurish ishlarini 1956-57 yillarda yong'indan saqlash bo'limiga rahbarlik qilgan N.R.Hamidov, 1957-68 yillarda V.Ye.Paradalar davom ettirishdi. 1957 yilga kelib qismga ZIS-150 shassisidagi bitta PMZ-17 avtouluvi berilgan. Yangi yong'in o'chirish avtomashinasi keltirilishi munosabati bilan komandada shaxsiy tarkib soni 74 kishi qilib belgilangan. 1957 yil ushbu qismga ichki xizmat kapitani A.Bekbulatov, 1958 yil esa ichki xizmat mayori H. Rahmonovlar rahbarlik qilishgan. Ushbu kasb egalarining mashaqqatli, sharaffi mehnatini yuqori baholab hukumat 1957 yilda "Yong'indagi jasorati uchun" medalini ta'sis etgan. Shuni alohida ta'kidlab o'tish lozim-ki, o'tgan asrning 60-yillarida mamlakat xalq xo'jaligini yong'inlardan muhofaza qilish va yong'in xavfsizligini ta'minlashga oid bir qancha me'yoriy hujjatlar, Qarorlar va ko'rsatmalar qabul qilinganligi davlat tomonidan yong'in nazorati va yong'indan saqlash tizimiga naqadar katta vazifalar, mas'uliyat yuklatila borilganligidan dalolatdir. Masalan, 1964 yilning 3 yanvarida O'zbekiston SSR Ministrlar Sovetining "Yong'in xavfsizligi qoida talablarini buzganligi uchun jarimaga tortish to'g'risida". 1967 yil 12 mayda "Mehnatkashlar deputatlari Soveti ijroiya komiteti qoshida shtatsiz yong'in inspektorlari guruhleri haqidagi Nizomni tasdiqlash to'g'risida"gi, 1968 yil 6 mayda "Respublika ko'ngilli yong'in o'chiruvchilar jamiyatlariga rahbarlik qilishni yaxshilash bo'yicha choralar to'g'risida"gi qarorlari o'sha davr uchun muhim yangiliklar sirasiga kiradi [5].

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot ishida tarixiylik va ilmiylik hamda xronologik va qiyosiy tahlil usullaridan keng foydalanilgan.

1960-80-yillardagi tabiiy ofatlar oqibatlarini bartaraf etishda Respublika yong'in xavfsizligi xizmati vakillarining o'zni nihoyatda ahamiyatli bo'lganligiga tarixning o'zi guvohdir. Masalan, 1966 yilda Toshkentda va 1980 yilda Toshkent viloyati Nazarbek qo'rg'onida sodir bo'lgan zilzila oqibatlarini bartaraf etishda, tabiiy ofatdan zarar ko'rganlar va jabrlangan kishilarga yordam ko'rsatishda, ularni qutqarish, olov iskanjasidan olib chiqib birinchi tibbiy yordam ko'rsatish paytida yong'in o'chiruvchilar juda katta matonat va jasorat ko'rsatishganligi alohida tahsinga sazovordir. Zilzila natijasida vayronaga aylangan uylar ostidan odamlarni qutqarish, ular hayoti uchun kurashish hammaning ham qo'lidan kelavermaydi. O'sha davrda zilzila oqibatida bir kecha kunduzda sodir bo'lgan yong'inlar soni 250 tagacha yetganligini bugungi avlod yaxshi bilmaydi. O'sha yong'inlarni tezkorlik bilan o'chirish va odamlar, ularning mulklarini qutqarib qolish uchun naqadar ko'p kuch va iroda kerak bo'lganligini faqat mazkur soha kishilari faoliyatini yaxshi bilgan yoki undan xabardor bo'lgan kishilargina tushuna oladilar. Toshkentdagi kuchli

zilizla oqibatlarida yuz bergan yong'inlar va ularda jabr ko'rgan kishilarni qutqarib qolish, zilzila oqibatlarini bartaraf etishdagi jasoratlari uchun respublikamizning 120 nafar yong'in o'chiruvchisi "Yong'indagi jasorati uchun" medali bilan taqdirlangan. 1973 yilning 1 yanvariga kelib ana shu medalga O'zbekistonda taqdirlangan yong'in o'chiruvchilar soni 178 nafarga yetganligi so'zimizning yorqin isbotidir. Yuqorida misol qilib keltirilgan taqdirlarda mard, jasur, vatanparvar yong'in xavfsizligi xodimlarini tarbiyalashda O'zbekistonda yong'in xavfsizligi xizmatini takomillashtirishda, kadrlar tayyorlash va qayta tayyorlash ishlarining samarali yo'lga qo'yilishida munosib hissa qo'shgan rahbar xodimlarning roli ham juda katta deb hisoblaymiz. Shulardan biri Bahodir Ergashevich Qosimovdir [6]. U sobiq Ittifoq IIV Yong'indan saqlash Oliy texnik maktabining Toshkent fakultetiga rahbarlik qilgan 1984-1991 yillarda mazkur fakultet hamda Toshkent yong'in-texnik bilim yurti bazasida Respublika IIV Yong'indan so'ng saqlash Oliy texnik maktabiga asos solgan rahbarlardan hisoblanadi.

U 1988 yilda yong'in xavfsizligi xizmatining qator muammolari mavzusida doktorlik dissertatsiyasini yoqlab, O'zbekistonda birinchilardan bo'lib, soha yo'nalishidagi yirik masalalarni ilmiy jihatdan tahlil etib bergan va Respublikada ilmiy va amaliy salohiyatga ega mutaxassislar tayyorlash bilan bog'liq qator muammolarni ko'tarib chiqqan olimdir. Yuridik fanlari doktori, professor B.Qosimovga 1994 yilda general-mayor unvoni bilan taqdirlangan. Bahodir Ergashevich Qosimov 1984 yildan 1998 yilning iyul oyigacha turli rahbarlik vazifalarida xizmat qilib, respublikada yetuk mutaxassislar avlodini tarbiyalash va voyaga yetkazishga muhim hissa qo'shdi. Undagi rahbarlik iste'dodi, mamlakatimiz xalq xo'jaligini yong'inlardan muhofaza etishdagi chuqur bilim va salohiyat ayniqsa, 1998 yildan 2002 yilga qadar Respublika Favqulodda vaziyatlar vaziri bo'lib ishlagan davrlarda yanada ko'proq namoyon bo'ldi. Endilikda iste'fodagi general-mayor Bahodir Ergashevich Qosimov yoshlar murabbiysidir [7].

Tahlil va natijalar. Sobiq Oktyabr, hozirgi Shayxantohur tumani Toshkentning eski shahar qismida birinchilardan tashkil topgan hududi bo'lib, undagi barcha davlat xo'jalik va idoralari, tashkilotlari hamda aholi xonadonlarini yong'inlardan mudofaa etish vazifasi 5-Mustaqil o't o'chirish qismi (bu vaqtga kelib 5-IHO'O'Q shunday nomlana boshlagan) zimmasiga yuklatilgan. Qism eski shaharning bozor hududida, Sag'bon ko'chasidagi eski binoda faoliyat olib borgan. Ichki xizmat mayori Anatoliy Maksimovich Sluskiy 1992 yilgacha rahbarlik qilgan. 1991-95 yillarda ichki xizmat mayori Azim Abutovich Akbarov, 1995-2001 yillarda ichki xizmat podpolkovnigi Anvar Saydullayev, 2006-2008 yillarda podpolkovnik Ma'ruf Mahmudovich Adilov, 2009 yildan esa podpolkovnik Shavkat Nigmatovich Ibragimov rahbarlik qilishdi. Mustaqillik yillariga kelib Shayxantohur tumani IIB Yong'in xavfsizligi bo'limi shaxsiy tarkibi yangi yong'in o'chirish avtomashinalari bilan to'la ta'minlandi. Xizmat binosi ta'mirdan chiqarilib, shaxsiy tarkib malakali yosh xodimlar bilan mustahkamlandi [8]. 2001 yil 25 iyunda Respublika Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasida yong'in xavfsizligi tizimini takomillashtirish tadbirlari to'g'risida"gi qarori chiqib ko'p tub o'zgarishlar sodir bo'ldi. Mustaqillik yillarida yong'in xavfsizligi soha vakillari har tomonlama hukumatning qo'llab quvvatlashi bois, rivoj topdi va takomillashib bordi. Istiqol sharofati bilan yangidan yangi zamonaviy bino va inshootlar ishlab chiqarish tarmoqlari, tashkilotlar va muassasalar qad rostladi. Endilikda Respublikada yong'in xavfsizligi xodimlarini tayyorlash va ularning malakasini oshirish maqsadida oliy va o'rta maxsus o'quv yurtlari zamonaviy talablar asosida qayta jihozlandi. Fuqarolarning osoyishda turmush kechirishini ta'minlashda O'zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar Vazirligi Yong'in Xavfsizligi Boshqarmasi xodimlari yetarlicha shart-sharoitlar hamda tajribaga ega bo'lishdi. Bundan tashqari 2019 yilda Yong'in xavfsizligi boshqarmasining Favqulodda Vaziyatlar Vazirligi boshqarmasi tarkibiga o'tkazilgandan so'ng Buxoro viloyati Yong'in xavfsizligi boshqarmasi huzuridagi muzey targ'ibot markazi tarkibida ham ijobiy o'zgarishlar boshlab yuborildi. Ya'ni, muzey eksponatlari, zallar qayta shakllantirildi. Ushbu tarkibiy o'zgarishlarda muzeyning eksponatlari zallarga tig'iz joylashtirilib, favqulodda holatlar boshqarmasi xodimlarining faoliyatini aks ettiruvchi yangi uchta zal ekspozitsiyasi faoliyat boshladi.

Xulosa va takliflar. Ushbu o'zgarishlar mutaxassis kadrlar va ularni tayyorlaydigan ta'lim muassasalariga ham ta'luqli bo'lib, Muzey fondlaridagi adabiyotlarda qayd etilishicha, O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi huzuridagi Yong'in xavfsizligi oliy texnika maktabi kelajagi ham O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yildagi qarori bilan O'zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligi tasarrufiga o'tkazilib, ushbu vazirlik uchun mutaxassislar yetishtirib beruvchi muassasaga aylantirilgan [9]. Ushbu o'zgarishlar ham muzey eksponatlarida o'z ifodasini topganligini ko'rishimiz mumkin. 2020-yil 1-yanvardan boshlab Favqulodda Vaziyatlar Vazirligi tizimiga o'tkazilgan Yong'in xavfsizligi bosh boshqarmasi va

Yong'in xavfsizligi institutining shahodatlangan xodimlari, ichki ishlar organlari xodimlari uchun ko'zda tutilgan maxsus unvonlar bo'yicha amaldagi ish haqi miqdori saqlangan holda yagona harbiy xizmatchi maqomiga, professional yong'in bo'linmalarining ishchi-xizmatchilari esa - O'zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligi qutqaruvchisi maqomiga ega bo'ladilar [11]. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, tizimdagi bunday ijobiy o'zgarishlar soha vakillarining o'z faoliyatidagi mardonovor jasorati, qahramonligi aks etirilgan har qanday ekspozitsiya yoki foto lavhalar o'sib unib kelayotgan yosh avlodni shu vatanga muhabbat ota - onaga hurmat ruhida tarbiyalashda katta ahamiyat kasb etadi deb hisoblaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Kazakov T. Kasbim faxrim. – Buxoro: “Buxoro” nashriyoti, 2018. – 189 b.
2. O'zbekiston Milliy Arxivi (O'zMA) 59-fond, 1-ro'yxat, 89-yig'ma jildi, 292-293 varaqlar.
3. O'zbekiston Milliy Arxivi (O'zMA) 59-fond, 1-ro'yxat, 89-yig'ma jildi, 302-305 varaqlar.
4. Yong'in xavfsizligi: xizmat yillarida. – T.: O'zbekiston Respublikasi Yong'in xavfsizligi bosh boshqarmasi, 2011. – B. 115.
5. To'xtayev S. Buxoro viloyati IIB mayori YOXB katta muhandisi. Hayratonlik otaxon. // Yong'in xavfsizligi (Pojarnaya bezopastnost). Ixtisoslashtirilgan amaliy-ilmiy, texnikaviy jurnal. 2010. № 7 (59) – B. 46. – B. 43.
6. Buxoro yong'in xavfsizligi: o'tmish va bugun. – T.: “Buxoro” nashriyoti, 2007. – B. 56.
7. Kazakov T. Kasbim faxrim. – Buxoro: “Buxoro” nashriyoti, 2018. – 163 b.
8. Buxoro viloyat IIB Yong'in xavfsizligi boshqarmasi, targ'ibot va tashviqot markazi “Yong'in xavfsizligi bo'yicha videofilmlar, ko'rgazmalarni ro'yxatga olish daftari”. – Buxoro -2006. – 2 sahifa.
9. Matlyubov B.A. O'zbekistonda jamoat tartibi va xavfsizlikni ta'minlash tarixi (Ichki ishlar organlari misolida): Monografiya / - T.: O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi, 2021. – B. 87.
10. <https://lex.uz/ru/docs/-4320295>
11. <https://daryo.uz/2019/01/11/ozbekiston-davlat-yongin-xavfsizligi-xizmati-favqulodda-vaziyatlar-vazirligi-tasarrufiga-otkaziladi/>
12. Boltayev B. O'ZBEKISTONDAMUZEY ISLOLOTIYO'LIDA//SYeNTRNAUCHNIX PUBLIKASIY (buxdu. uz). – 2021. – T. 6. – №. 6.
13. Bakhtiyorovich B. B. Excerpts from the life of the bukharian artist //Middle European Scientific Bulletin. – 2021. – T. 12. – S. 160-165.
14. Boltayev B. “Jasorat” muzeyi: tarix va talqin Ta'lim va innovasion tadqiqotlar. № 5//, 2022 may, Buxoro. B 40-46
15. Buxoro viloyati yong'in xavfsizligi tarixi muzeyining tavsifi. Research on social and humanitarian sciences. Pheladelf (USA) Volume: 01. Issue:01/Jan-2023.-P.96-101.
16. Excerpts from the life of the bukharian artist. Middle European Scientific Bulletin, volume 12 May 2021. -P.160-165.
17. Buxoro davlat universiteti muzey laboratoriyasining tashkil topishi va rivojlanish tendensiyasi. International journal of philosophical studies and social sciences. Vol 2, Issue 3 2022. <http://ijpsss.iscience.uz/index.php/ijpsss>. -P.69-73.
18. Yangi O'zbekistonda zamonaviy muzeylarning vujudga kelishi: tarixiy va innovasion yondashuvlar. Markaziy osiyo sivilizasiya tizimida o'zbekiston tarixi va madaniyati xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. Qarshi, 14 may 2022 yil- B.331-333.

Журнал Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан 2020 йил 6 октябрда ўтган.

Журнал ҳар ойда бир марта ўзбек, рус ва инглиз тилларида нашр этилади.

Журналнинг ҳажми 60x84, 1/8, А-4;

«Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar» халқаро илмий-методик журнали 2020 йил октябрдан нашр этилмоқда.

Педагогика, психология, филология ва тилшунослик, математика, физика ва механика, техника фанлари, табиатшунослик, тарих ва фалсафа, туризм ва иқтисодиёт, ахборот коммуникацион технологиялари, география соҳалардаги илмий ва илмий-услубий материалларни ўз ичига олади. Нашр қилинган материаллар муаллифлари Ўзбекистон Республикаси ҳамда яқин ва узоқ хорижнинг етакчи олимлари, тадқиқотчи-изланувчилари.

Журналнинг калит сўзлари:

Олий педагогик таълим назарияси ва амалиёти; умумий ва махсус педагогика ва психология, педагогика ва инновация, интеграция, Ўзбекистон, Россия ва хорижий мамлакатларнинг таълим тизими; таълим жараёни; кўп маданиятли ва минтақавий таълим; III Ренессанс, XXI асрдаги таълим; таълим ва тарбия соҳасидаги миллий ва кадрият устуворликлари; таълим сифатини мониторинг қилиш; узлуксиз педагогик таълим тизими; таълим дастурлари; умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълимнинг давлат таълим стандартлари; ўқитувчиларни тайёрлаш тизимидаги таълим технологиялари.

Гувоҳнома рақами № 8882
Бош муҳаррир: Б.Б.МАЪМУРОВ

Босишга рухсат этилди 20.12.2023. Буюртма №6347.
«Бухоро вилоят босмахонаси» МЧЖда чоп этилди.

ISSN 2181-1717 (E)

ISSN 2181-1709 (P)

